

Møteinnkalling

Utvalg: Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Møtested: Epost
Dato: Svar på mail innen 18.09.2014
Tidspunkt:

Styrets medlemmer bes svare på mail til tore.todas@fylkesmannen.no om søknaden innvilges ihht forvalters innstilling eller om søknaden skal avlås.

Frist for tilbakemelding settes til 18.09.2014 og protokolleres som møte.

Namsskogan 09.09.2014
Stian Brekkvassmo
Leder/Sign

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 22/2014	Styresak Søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn - Børgefjell/Byrkije nasjonalpark		2014/5075

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2014/5075 - 0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 09.09.2014

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	22/2014	19.09.2014

Søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn - Børgefjell/Byrkije nasjonalpark

Forvalters tilrådning

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 (Jf. § 4 i verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark) har Børgefjell nasjonalparkstyre gjort følgende vedtak:

- NTNU Vitenskapsmuseet gis tillatelse til innsamling og fjerning av løse kulturminner fra Børgefjell/Byrkije nasjonalpark i forbindelse med brearkeologiske undersøkelser.
- Tillatelse gjelder for perioden 2014 – 2017.
- Rapport over innsamlede kulturminner skal sendes nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret gjør oppmerksom på at dispensasjonen kun gjelder ihht verneforskriften og at det er fylkeskommune og Sametinget som er kulturminnemyndighet også i nasjonalparken.

Begrunnelse

Tiltaket som er beskrevet i søknaden er vurdert slik at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon hjemlet i naturmangfoldlovens § 48. Tiltaket vurderes slik at det ikke strider mot formålet med vernet.

Saksopplysninger

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Naturmangfoldslovens § 48.
- Delegert myndighet gitt nasjonalparkstyret i brev av 30.01.2013 fra Det Kongelige Miljøverndepartement.

Saksopplysninger

NTNU Vitenskapsmuseet søker i brev av 13.08.2014 om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn i Børgefjell. Dette i forbindelse med at Vitenskapsmuseet kjører prosjekt med brearkeologiske undersøkelser i forbindelse med nedsmelting av isbreer.

I henhold til verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark § 3 pkt. 4.1 er kulturminner beskyttet mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes. Ut fra dette trenger NTNU Vitenskapsmuseet dispensasjon fra verneforskriften for å gjennomføre prosjektet med innsamling.

Nasjonalparkforvalter sendte foreløpig svar til Vitenskapsmuseet om at saken ville bli tatt opp til styrebehandling i ordinært møte den 23.10.14. I mail av 25.08 fra prosjektleder hos Vitenskapsmuseet ble det bedt om en raskere avklaring på søknaden, dette ut fra at feltsesongen pågår i september/oktober. Kulturminner som smelter fram av breer blir raskt ødelagt hvis de ikke tas vare på, derfor er det viktig å få utført innsamling nå. Etter ny dialog med styreleder legges saken fram for behandling i epostmøte.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Vurdering av saken

Miljøverndepartementet har delegert forvaltningsmyndigheten over hele verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark til Nasjonalparkstyret.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Søknaden gjelder dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark § 3 pkt. 4.1 for innsamling av brearkeologiske funn. På grunn av ekstra nedsmelting av isbreer ønsker Vitenskapsmuseet å utføre undersøkelser i Børgefjell. Det skal da søkes etter mulige framsmeltede beinfunn. Slike beinfunn (ofte felte gevir) regnes ikke som kulturminner så lenge de ikke har tydelige slaktemerker og havner dermed ikke inn under verneforskriften, men Vitenskapsmuseet ønsker at eventuelle arkeologiske funn kan tas ut av området. Alternativet er at disse blir liggende i dagen og ødelagte.

Evt. arkeologiske funn i verneområdet vil medføre økt kunnskap om den historiske bruken av området, noe som også er viktig for forvaltningen. Hvis disse ikke tas vare på for ytterligere undersøkelser kan dette medføre tap av kunnskap. Tiltaket vil ikke ha innvirkning på dyre og planteliv i området.

I forvaltningsplanen for nasjonalparken er et av tiltakene å bidra til å bevare kulturminner, da i samarbeid med kulturminnemyndighetene. Et annet tiltak i forvaltningsplanen er å bedre den kulturhistoriske kunnskapen, samt gjøre kunnskapen tilgjengelig for allmenhet. Det omsøkte tiltaket kan derfor anses å være i tråd med forvaltningsplanen for nasjonalparken.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Metoden gir minimal effekt på verneformålet. § 9 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Undersøkelsene vil foregå til fots langs brekanter på senhøsten ved størst nedsmelting. Dette vil i liten grad medføre økt belastning i områdene. § 10 tillegges derfor liten vekt.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til miljøforringelse. § 11 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Undersøkelsene vil foregå til fots og uten videre inngrep en at løse kulturminner fjernes fra området.

Konklusjon:

Ut fra ovennevnte vurderinger anbefales det at søknaden innvilges. Dette ut fra at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. For forvaltningen av området er det også viktig at kulturminner tas vare på og ikke blir ødelagt, da som kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av områdene.

Vedlegg:

- Brev av 13.08. 2014 fra NTNU Vitenskapsmuseet vedr. Børgefjell Nasjonalpark -Snøfonnaarkeologi - innsamling av brearkeologiske funn Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Brev av 15.08.2014 fra Børgefjell nasjonalparkstyre, Foreløpig svar - søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Epost av 25.08.2014 fra NTNU Vitenskapsmuseet Ad søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn - Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Brev av 09.09.2014 fra Børgefjell nasjonalparkstyre, tilbakemelding - søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Byrkjæ nasjonalparkstyre/Børgefjell
nasjonalparkstyre
v/nasjonalparkforvalter Tore Tødås
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Børgefjell nasjonalpark — søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn

NTNU Vitenskapsmuseet har, etter Forskriften om faglig ansvarsdeling innen kulturminnervernet Kap. 2 § 10 ansvar for å forvalte statens eiendomsrett til løse kulturminner, jf kulturminnelovens § 12 første ledd bokstavene a – c. NTNU Vitenskapsmuseet har i flere tiår tatt ansvar for å sikre brearkeologiske løsfunn gjort av private enkeltpersoner, noe som etter hvert har resultert i flere større forskningsprosjekter som SPARC (Snow Patch Archaeological Research Cooperation) som også har et internasjonalt samarbeid. Vi har i denne sammenheng hatt et nært og godt samarbeid med Statens Naturoppsyn og en rekke dyktige og interesserte enkeltpersoner. Funnene som har kommet inn fra ulike fjellområder er konserverte og innlemmet i våre samlinger i tråd med vårt ansvarsområde.

I takt med varmere klima øker nedsmeltingen av isbreer og snøfonner i fjellet. Disse områdene har i mange tusen år vært viktige jaktområder for mennesker, noe som har resultert i et mangfold av arkeologiske og kulturhistoriske funn, samt viktig naturhistorisk materiale. Disse funnene er ofte svært godt bevarte og består ofte av organisk materiale som raskt forvitrer når de først har smeltet fram. Uten et sikringsarbeid vil slike gjenstander raskt gå tapt med økt ismelting.

Så langt har vårt arbeid vært rettet mot sørligere fjellstrøk, men vi har stor grunn til å tro at snøfonner lengre nord har et like stort potensiale. Vi ønsker derfor å utvide våre undersøkelser og sikringsarbeid nordover inn i blant annet Børgefjell nasjonalpark. Dette området kan være svært viktig i forståelsen av det lange samspillet mellom mennesker og rein (både tam- og villrein) og av sør-samisk kulturhistorie.

NTNU Vitenskapsmuseet har et godt etablert samarbeid med Statens Naturoppsyn (SNO) om registrering og ivaretagelse av breartefakter som vi ønsker å bygge videre på. Vi har også etablert god kontakt med Statskog fjelltjenesten, avd. Hattfjelldal og med Sametinget og Saemien Sijte.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Instituttleder
7491 Trondheim	E-post: Arkeologi@vm.ntnu.no	Erling Skakkes gate 47b Trondheim	+ 47 73 59 21 70	Birgitte Skar
Årets museum i Norge 2010 http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet			Telefaks + 47 73 59 22 38	Tlf: + 47 93466214

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

I forbindelse med pågående forskningsarbeid og for best å kunne ta vare på eventuelle funn av løse kulturminner for ettertiden søkes det herved om dispensasjon for nasjonalparkens verneforskrift § 3.4.1, angående fjerning av kulturminner, for perioden 2014-2017, slik at breartefakter kan samles inn. Søknaden gjelder ansatte ved NTNU Vitenskapsmuseet og engasjerte samarbeidspartnere. Eventuelle undersøkelser vil foregå til fots og uten videre inngrep.

Med hilsen

Birgitte Skar

Prosjektleder SPARC

Ass. Prof. Head of Dept.

Dept of Archaeology and Cultural History

Museum of Natural History and Archaeology

Norwegian University of Science and Technology (NTNU)

N-7491 Trondheim – Norway

birgitte.skar@ntnu.no

Cell. + 47 93466214

Office: + 47 73592173

www.ntnu.vitenskapsmuseet

**Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim**

Att: Jørgen Rossvold

SAKSBEHANDLER: TORE TØDÅS

ARKIVKODE: 432.3 - 2014/5075

DATO: 15.08.2014

Foreløpig svar - søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Viser til brev av 13.08.14 vedr. søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

I henhold til verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark § 3 pkt. 4.1 står det at kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes. Som Dere anmerker i søknaden står verneforskriften sterkere en særloven og evt. fjerning av kulturminner vil da kreve særskilt dispensasjon fra verneforskriften.

Nasjonalparkstyret kan gi dispensasjon fra bestemmelsene i verneforskriften, da ved bruk av Naturmangfoldslovens § 48. (som har erstattet den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 4 i verneforskriften)

Søknaden må behandles av nasjonalparkstyret da forvalter ikke har delegert myndighet til å behandle søknader ihht. Naturmangfoldslovens § 48.

Søknaden vil bli tatt opp til behandling i nasjonalparkstyret i førstkommende møte den 22. oktober.

Dette til informasjon.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:
Stian Brekkvassmo

7890 Namsskogan

Fra: Birgitte Skar[birgitte.skar@ntnu.no]

Dato: 25.08.2014 17:46:14

Til: FMNT Postmottak

Kopi: Jørgen Rosvold; Martin Eugene Callanan

Tittel: Ad søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn - Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Viser til nedenstående mail korrespondanse ang. søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Vi respekterer selvsagt verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark §3 pkt 4.1 der det står at kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse og at løse kulturminner ikke skal fjernes.

I takt med varmere klima øker snøsmeltingen i fjellet og som følge av dette dukker det årlig opp spor etter arkeologiske gjenstander i iskanten. Mange av disse har betydelig alder og gir oss et viktig innblikk i et arkeologisk materiale tilbake til jernalder og noen steder helt til steinalderen, som ikke er vanlig i annet arkeologisk materiale. Funnene viser at snøfonnene har hatt stor betydning i forhold til jakt på rein i fjellområdene. Både historisk og i dag er snøfonnene steder som tiltrekker seg reinen, særlig under varme sommerperioder.

I et langt tidsperspektiv er det få arter som har vært så viktige for menneskets historie og utvikling på den nordlige halvkule som reinen, både som ressurs og som symbol på kulturell identitet. For det meste av tiden har dette forholdet mellom rein og menneske vært gjennom jakt, men i en del områder har det utviklet seg til et dypere og gjensidig forhold som gjennom tamreindriften. Undersøkelser av snøfonner står i en særstilling i forhold til å avdekke denne historien.

Objektene som smelter ut av isen er ofte av organisk materiale som i sin tid må ha blitt dekket av snø og etter hvert is veldig rask. På denne måten har de vært beskyttet av isen i opp til mange tusen år. Når de først er smeltet frem igjen skjer imidlertid nedbrytningsprosessen svært raskt. Det er derfor viktig at slike funn fort blir samlet inn og konservert. Om klimaforskerne har rett i sine prognoser for fremtidens klima, kan snøfonnene og dermed funnene i fjellet forsvinne. Det betyr at ivaretagelsen av kulturminnene i slike områder kan bli en stor utfordring. Både SPARC prosjektet og det tilknyttede prosjekt finansiert av Sametinget, som tar spesiell sikte på å undersøke disse forholdene i Hattfjelldal og Børgefjell / Byrkije er etablert av Norges forskningsråd med midler fra Klima- og Miljødepartementet for å undersøke hvor i Norge denne problemstilling er aktuell. Det skal også nevnes at prosjektet har støtte fra Viltfondet og Riksantikvaren.

Prosjektet har deltakere fra de fremste norske fagmiljøer på dette feltet fra NTNU og Saemien Sijte. Det er NTNU Vitenskapsmuseets rolle i denne delen av kulturminneforvaltningen å ivareta løse kulturminner og det er også vi som i denne region av landet har kompetansen til nettopp å ivareta dem gjennom konservering.

Som nevnt ovenfor har NTNU Vitenskapsmuseet i samarbeid med Saemien Sijte fått innvilget et tilleggsprosjekt i tilknytning til det tidligere nevnte SPARC prosjektet for å foreta undersøkelser blant annet i Børgefjell /Byrkije nasjonalpark. Felt sesongen er svært klimarelatert og pågår nettopp nå, en avklaring i oktober vil bety at vi mister denne felt sesongen og prosjektet må konsentrere seg om områder utenfor nasjonalparken. Det vil være synd siden det ligger et meget godt potensiale for nettopp å konstatere slike funn innenfor parken, noe som også vil ha en formidlingsverdi for parken (se vedlagt link til kart).

Vi beklager at vi er så sent ut med å søke om tillatelse, noe som har sammenheng med at vi først i forrige uke fikk beskjed om at delprosjektet var innvilget av Sametinget.

Jeg oppfatter at våre institusjoner har samme målsetting i forhold til å ivareta fjellets historie. Jeg vil med denne henvendelsen høre om det er mulig å sende vår søknad på sirkulasjon blant nasjonalparkstyrets medlemmer slik at en avklaring skjer mens tid er for å gjennomføre registrering?

Beste hilsen

Birgitte Skar

Ass. Prof. Head of Dept.

Dept of Archaeology and Cultural History

Museum of Natural History and Archaeology

Norwegian University of Science and Technology (NTNU)

N-7491 Trondheim – Norway
birgitte.skar@ntnu.no
Cell. + 47 93466214
Office: + 47 73592173
www.ntnu.vitenskapsmuseet

Fra: Fylkesmannen i Nord-Trøndelag [<mailto:fmntpost@fylkesmannen.no>]

Sendt: 15. august 2014 12:18

Til: Jørgen Rosvold

Kopi: Leder Stian Brekkvassmo; Tore Tødås

Emne: Foreløpig svar - søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Vedlagt følger dokumentet "*foreløpig svar - søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark*"

Dokumentet sendes kun elektronisk.

Med hilsen
Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

**Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim**

Att: Birgitte Skar

SAKSBEHANDLER: TORE TØDÅS

ARKIVKODE: 432.3 - 2014/5075

DATO: 09.09.2014

Tilbakemelding - søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Viser til brev av 13.08.14 vedr. søknad om tillatelse til innsamling av brearkeologiske funn – Børgefjell/Byrkije nasjonalpark. Vårt foreløpige svar av 15.08.14 samt Deres mail av 25.08.14.

Etter ytterlige diskusjoner med styreleder Stian Brekkvassmo i dag velger vi nå å sende ut søknaden på epostrunde til styret medlemmer for å få en tidligere avklaring av saken.

Da styremedlemmene må gis rimelig tid til å lese saken og gi tilbakemelding kan ikke endelig svar forventes før uke 38.

Dette til informasjon.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:
Stian Brekkvassmo

7890 Namsskogan